

Gas Transmission Operator GAZ-SYSTEM S.A.
ul. Mszczonowska 4
02-337 Warszawa
Polen

Att. Hr. Wojciech Śpiewak

Kontor

Dato
25. oktober 2019

J nr. xx

/ [initialer]

Tilladelse til Baltic Pipe naturgasrørledning i Østersøen

Energinet og Gaz-System S.A. har planlagt at etablere Baltic Pipe rørledningen, der skal transportere gas fra Europipe II i Nordsøen til Polen via Danmark. Energinet er bygherre for den del af rørledningen, der placeres i Nordsøen og i Lillebælt samt hovedparten af rørledningen på land. Gaz-System S.A. er bygherre for landdelen (ca. 400 m) ved Faxe Bugt samt for rørledningen i Østersøen. Miljøstyrelsen er miljømyndighed for landdelen, mens Energistyrelsen er myndighed for havdelen.

Gaz-System S.A. har med brev af 16. november 2018 ansøgt Energistyrelsen om tilladelse til at anlægge den del af Baltic Pipe naturgasrørledningen på de to delstrækninger af rørledningen, der løber gennem dansk søterritorie og kontinentalsokkelområde i Østersøen. De to delstrækninger løber hhv. fra kystlinjen ved Faxe Bugt til svensk farvand og igen fra svensk farvand gennem dansk farvand ved Bornholm og til polsk farvand.

Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug for transport af kulbrinter på dansk søterritorium og kontinentalsokkel må kun finde sted med klima-, energi- og forsyningsministerens tilladelse, jf. § 3a og § 4, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1189 af 21. september 2018 af lov om kontinentalsoklen og visse rørledningsanlæg på søterritoriet (kontinentalsokkeloven). Adgangen til at meddele tilladelse er delegeret til Energistyrelsen, jf. § 3, stk. 1, nr. 2, i bekendtgørelse nr. 1512 af 15. december 2017 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser, men blev den 21. december 2018 hjemtaget af klima-, energi- og forsyningsministeren.

1. Tilladelse

1.1. Afgørelse

Klima-, energi- og forsyningsministeren meddeler hermed tilladelse til etablering af den ansøgte naturgasrørledning Baltic Pipe i Østersøen til Gaz-System S.A.

Tilladelsen meddeles i henhold til § 3a og § 4 i bekendtgørelse nr. 1189 af 21. september 2018 af lov om kontinentalsoklen (kontinentalsokkeloven), samt § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og på kontinentalsoklen.

Denne tilladelse omfatter etablering, herunder nedlægning, af naturgasrørledningen på dansk havområde i Østersøen. Før rørledningen sættes i drift, skal Gaz-System S.A. ansøge Energistyrelsen om tilladelse til at drive rørledningen, jf. § 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.

Tilladelsen omfatter ikke nødvendige tilladelser, godkendelser m.v. i medfør af anden lovgivning, og fritager ikke Gaz-System S.A. fra at indhente de nødvendige tilladelser og godkendelser i medfør af anden lovgivning i øvrigt.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har i forbindelse med behandling af ansøgningen indhentet en indstilling fra Udenrigsministeren om Baltic Pipe projektet er foreneligt med rigets udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske interesser, jf. kontinentalsokkelovens § 3 a, stk. 2.

Udenrigsministeren fremsendte den 12. oktober 2018 indstillingen til klima-, energi- og forsyningsministeren, hvoraf det fremgår, at projektet er foreneligt med Danmarks udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitiske interesser.

Tilladelsen meddeles blandt andet på baggrund af en miljøvurdering, der er gennemført i henhold til miljøvurderingsloven, da projektet vedrører installation af naturgasrørledninger med en diameter på 872 mm og 133 km's længde og falder derfor ind under bilag 1, nr. 16 i miljøvurderingsloven, jf. § 15, stk. 1, nr. 1, og bilag 1 nr. 16, i bekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven). Miljøkonsekvensrapporten som er udarbejdet for projektet er en del af den nødvendige dokumentation i forbindelse med behandling af ansøgningen og er udarbejdet af bygherren. I miljøvurderingen indgår en vurdering i henhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet m.v. Der er gennemført en offentlig høring på mindst 8 uger.

Endvidere er Baltic Pipe omfattet af Espoo-konventionen, da projektet kan have virkninger på miljøet på tværs af landegrænser. Dette betyder, at Danmark - lige som de øvrige lande - er forpligtet til at notificere de eventuelt berørte lande om projektet. Hvis et naboland meddeler interesse for at deltage i miljøvurderingsprocessen, skal de inddrages i den efterfølgende miljøvurderingsproces. På den baggrund har Sverige, Tyskland og Polen været inddraget i miljøvurderingsprocessen.

Miljøvurderingen var i national høring fra 15. februar 2019 til 12. april 2019 og Espoo-materialet, der indeholder en vurdering af de grænseoverskridende miljøeffekter fra den del af rørledningen, der søges nedlagt i dansk farvand (hhv. dansk kontinentalsokkelområde og dansk søterritorie), har været i offentlig høring hos berørte nabolande i den tilsvarende periode, dog frem til den 29. august 2019.

Tilladelsen gives på baggrund af en tilfredsstillende afsluttet vurdering af projektets miljømæssige indvirkning i Danmark samt grænseoverskridende miljøindvirkninger på nabolande, herunder tilendebragt høring af offentligheden henholdsvis nationalt og i Espoo-regi.

Tilladelsen gives efter høring af blandt andet Miljøstyrelsen, Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Søfartsstyrelsen, Fiskeristyrelsen, Kystdirektoratet, Arbejdstilsynet, Udenrigsministeriet, Geodatastyrelsen og Slots- og Kulturstyrelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen på 4 uger efter offentliggørelse af tilladelsen er udløbet, jf. § 6 a, stk. 4 og 5, i lov om kontinentalsoklen.

1.2. Vilkår

Tilladelsen efter kontinentalsokkelovens § 3 a og § 4 gives på følgende vilkår, jf. kontinentalsokkelovens § 4, stk. 2, samt § 4 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen:

1. Den danske del af Baltic Pipe rørledningen er en delstrækning. Baltic Pipe rørledningen skal tillige tillades af Norge i Sverige og Polen, for at det samlede projekt kan realiseres. Såfremt Gaz-System S.A./Energinet ikke opnår de nødvendige tilladelser til at realisere rørledningsprojektet, eller selskabet af andre grunde opgiver projektet helt eller delvist, bortfalder nærværende tilladelse. Gaz-System S.A. skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt.
2. Gaz-System S.A. skal fremsende en opdateret tidsplan for projektet, herunder forventet tidspunkt for nedlæggelse af rørledningen, før nedlægning af rørledningen påbegyndes. Tidsplanen skal indsendes til Energistyrelsen.
3. Gaz-System S.A. skal træffe aftale med ejerne af kabel- og rørledningsanlæg, der krydses af rørledningen. Aftalen er med henblik på sikring af ejernes skadesløshed som følge af krydsningen.
4. Gaz-System S.A. skal indsende design og metodevalg i forbindelse med krydsning af anden infrastruktur til Energistyrelsens godkendelse efter at aftaleindgåelse med ejeren af infrastrukturen, der skal krydses og før nedlæggelsen af rørledningen.
5. Gaz-System S.A. skal give mulighed for at eventuelle fremtidige rørledninger og kabler kan krydse naturgasrørledningen.
6. Gaz-System S.A. skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig.
7. Materiale til stabilisering af rørledningen må ikke kunne skade flora og fauna i Østersøen, som f. eks. ved indslæbning af invasive arter i forbindelse med anbringelse af sten.
8. I forbindelse med udlægning af sten skal der af hensyn til havpattedyr holdes udvig efter dyr fra skibet, og der skal anvendes bortskræmning med pinger, inden stenene udlægges. Energistyrelsen anmoder om at der be-

- nyttes pinger i stedet for sælskræmmer som afværgeforanstaltning. Nærmere specifikation af pinger skal godkendes af Energistyrelsen forud for udlægningen af sten mm.
9. I planlægningen af anlægsarbejdet skal virksomheden forsøge at undgå rørlægning i det, der er kendt som Arkona bassinet i perioden juli til august, pga. torskens gydeperiode. Der må ikke udføres interventionsarbejder i den nævnte periode.
 10. En aftale mellem Danmarks Fiskeriforening og Gaz-System S.A. skal fremsendes til Energistyrelsen, når den foreligger, dog senest inden nedlægning af rørledningen påbegyndes.
 11. Gaz-System S.A. skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling.
 12. Gaz-System S.A. skal overholde de af Forsvarets fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse.
 13. Gaz-System S.A. skal overholde de af Miljøstyrelsens fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse og drift.
 14. Gaz-System S.A. skal udarbejde et overvågningsprogram for etableringsfasen herunder i forbindelse med nedlægning af rørledningen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før nedlægning af rørledningen påbegyndes.
 15. Gaz-System S.A. skal sikre at § 29h stk. 1 i bekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 om museumsloven (museumsloven) iagttages, ifølge hvilken fund af spor af fortidsminder eller vrage gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen og arbejdet standes.
 16. Gaz-System S.A. skal foretage en vurdering af rørledningen efter, at den er lagt, herunder post-lay survey. Vurderingen med konklusioner skal indsendes til Energistyrelsens godkendelse i forhold til, om der skal udføres yderligere havbundsinterventionsarbejder.
 17. Gaz-System S.A. skal overholde de af Geodatastyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse. De projekterede koordinater for rørledningerne skal indsendes til Geodatastyrelsen, og den endelige placering (koordinater) for de lagte rørledninger skal indsendes til Energistyrelsen, Forsvarets Ejendomsstyrelse og Geodatastyrelsen, når de foreligger.
 18. Gaz-System S.A. skal dokumentere udstrækningen af fysisk tab, og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper skal vurderes, dokumenteres og indrapporteres til Miljøstyrelsen. Hvis muligt, skal udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse ske i forhold til de overordnede habitattyper defineret i Havstrategidirektivet. Indrapporteringen af udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper bør ske senest 2 måneder efter endt anlægsarbejde.
 19. Gaz-System S.A. skal for alle faser af projektet have etableret en nødtjeneste til imødegåelse af konsekvenser fra spild af kulbrinter eller andre utilsigtede hændelser. Plan for det etablerede beredskab skal indsendes årligt til Energistyrelsen.

20. Gaz-System S.A. skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen, inden rørledningen kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningens integritet. Ledelsessystemet revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens driftsbetingelser.
21. Gaz-System S.A. skal sikre, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningen. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen.
22. Gaz-System S.A. skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, før rørledningen sættes i drift.
23. Gaz-System S.A. skal fremsende de indsamlede data fra etableringsfasen og driftsfasen fra nærheden af de militære øvelsesområder til Søværnskommandoen. Data fra NATO-ubådsøvelsesområderne må ikke offentliggøres eller deles med 3. part uden Søværnskommandoens tilladelse.
24. Gaz-System S.A. skal offentliggøre resultater fra overvågningsprogrammerne når de foreligger, men efter data er godkendt af Søværnskommandoen. Oplysningerne der skal offentliggøres vedrører alene de miljømæssige forhold under etablerings- og driftsfasen.
25. Energistyrelsen skal i god tid forud for præ-kommissionering orienteres om metodevalg, herunder valg af kemikalier, tilsætningsstoffer og anden behandling i øvrigt, idet det forudsættes, at miljømæssig påvirkning og risiko er nedbragt mest muligt.
26. En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Gaz-System S.A.'s tekniske specifikationer. Energistyrelsen anmoder om, at "Certificate of Compliance" fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget.
27. Inden rørledningen idriftsættes, skal der foreligge en Offshore Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger.
28. Gaz-System S.A. skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoreringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen og være sat i værk, før rørledningen kan sættes i drift.
29. Efter indkøringsaktiviteterne er udført, men inden rørledningerne sættes i drift, skal Gaz-System S.A. fremsende resultaterne heraf til Energistyrelsen.
30. Rørledningsanlægget er i anlægsfasen og under driften underkastet tilsyn af de danske myndigheder. Som led i Energistirelsens tilsyn med rørledningen, kan Energistyrelsen til enhver tid anmode om udlevering af interne såvel som eksterne audits med henblik på at opnå indsigt i den udførte auditing og uafhængige tredjepartsverifikation.

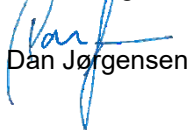
31. Gaz-System S.A. skal i god tid før rørledningen forventes taget ud af brug, udarbejdes en plan for afvikling af rørledningsanlægget og forelægge planen for Energistyrelsen med henblik på Energistyrelsens godkendelse. Energistyrelsen kan efter forudgående dialog med Gaz-System S.A. pålægge selskabet - inden for en nærmere angivet frist efter endt brug - helt eller delvist at fjerne rørledningsanlæg omfattende af denne tilladelse fra havbunden, jf. § 4 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 1520 af 15. december 2017 om visse rørledningsanlæg på søterritoriet og kontinentalsoklen.

1.3. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages skriftligt til Energiklagenævnet, Toldboden 2, 8800 Viborg inden 4 uger efter, at afgørelsen er offentliggjort, jf. kontinentalsokkelovens § 6 a.

Klageberettiget i henhold til kontinentalsokkelovens § 6 a, stk. 1, er enhver med en væsentlig og individuel interesse i afgørelsen samt lokale og landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelse af natur og miljø. Det samme gælder for lokale og landsdækkende foreninger, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, hvis afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Dan Jørgensen

2. Ansøgningen

2.1. Ansøger

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at Gaz-System S.A. er et aktieselskab med 100% egne aktier, hvorfra den daglige drift planlægges varetaget.

Gaz-System S.A.'s hovedkvarter er ul. Mszczonowska 4, 02-337 Warszawa.

2.2. Ansøgningsmateriale

Ansøgningen er behandlet på baggrund af følgende centrale dokumenter, fremsendt af Gaz-System S.A. den 25. januar 2019 samt efterfølgende revideringer:

- Baltic Pipe, Østersøen – Danmark, ansøgning om etableringstilladelse (BALTIC PIPE, BALTIC SEA – DENMARK, Construction Permit Application)
 - Tillæg I: Baltic Pipe linje IP og TP rute koordinater (Route IP and TP coordinates)
 - Tillæg II: Tekniske oplysninger (Technical information):
 - Koncept Rapport (Concept Report)
 - Hazard Identification Studies Rapport (HAZID Report)
 - Konstruktions risikovurdering (CRA, Construction Risk Analysis, Report)
 - Kvantitativ risikovurderings rapport (QRA, Quantitative Risk Assessment, Report)
 - ALARP Rapport (ALARP Report)
 - Design sikkerheds filosofi (Design Safety Philosophy)
 - Sundhed, sikkerhed og miljø plan (Project Health Safety and Environmental Plan)
 - Entreprenør Sundhed, sikkerhed, miljø og kvalitets specifikke vilkår (Contractor HSEQ Requirements Specification)
 - Tillæg III: Vurdering af påvirkning af miljøet (VVM) (Environmental Impact Assessment):
 - Baltic Pipe offshore rørlægning, Tilladelse og Design, Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark
 - A Ikke teknisk resumé
 - A Introduktion og sammenfattende konklusion Baltic Pipe
 - B Bilag 1 Lillebælt krydsning – Beskrivelse af anlægsaktiviteter Offshore
 - B Bilag 2 Baltic Pipe Lillebælt støj fra anlægsarbejde – Støjnotat
 - B Lillebælt Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - C Nordsøen Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - D Konsekvensvurdering Natura2000 nr. 112 Lillebælt
 - E Bilag til afsnit i henhold til samordningsbekendtgørelsen
 - Tillæg IIII: Baltic Pipe Vurdering af påvirkning af miljøet - Dokumentation i henhold til Espoo-konventionen:

- Ansøgning om etableringstilladelse resumé (Construction Permit Application Summary)
- Baltic Pipe Offshorerørledning – Tilladelse og Design, Espoo-Rapport-Danmark

2.3. Baltic pipe projektet

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at det ansøgte rørledningsprojekt på dansk havområde er del af et større rørledningsprojekt.

Ansøgningen vedrører etablering af en undersøisk rørledning på 36 tommer i dansk farvand i Østersøen. Rørledningen i dansk farvand er en del af et større projekt, der består af en undersøisk rørledning til transport af gas fra Norge til Polen.

Baltic Pipe projektets kapacitet ved fuld udbygning er 10 mia. m³ naturgas pr. år. Den samlede længde på rørledningsruten er projekteret til ca. 850 km, hvoraf ca. 133 km af ruten er i dansk farvand i Østersøen.

2.4. Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet

Den danske del af rørledningsprojektet i Østersøen er beliggende i Faxe Bugt hvor rørledningsruten går ind i det svenske EEZ og kommer igen ind i det danske EEZ/territorialfarvand omkring Bornholm. Derfra går den ind i polsk EEZ/territorialfarvand., jf. nedenfor:

Figur 1 Kilde: Figur 1-1, "Baltic Pipe offshorerørledning, Tilladelse og Design, Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark", februar 2019.

Koordinaterne for den nærmere placering i dansk farvand fremgår af ansøgningens tillæg I. De endelige koordinater for rørledningens placering kan først endeligt fastlægges, når rørledningen er lagt.

2.5. Tidsplan

Det fremgår af ansøgningen, at nedlægningen af rørledningen er forudset at skulle begynde i 2020 med henblik på at være klar til transport af gas ved udgangen af 2022, jf. afsnit 4.1. i ansøgningen.

Installationen vil starte ud fra ilandsføringsanlæg i Danmark ved Faxe Bugt, hvor rørledningen bliver lagt i en tunnel under kystlinjen for at undgå at udgrave kystskrænten og herefter anbringes i et tracé, for at sikre stabilitet og beskytte rørledningens integritet. Intervention i underlaget vil blive udført før etablering af rørledningen. Installationen af rørledningen fra Danmark til Polen forventes at vare omkring to år.

Anlægsaktiviteterne for hele projektet vedr. Østersøen forventes at starte juli 2020 og afsluttet i august 2022. Havbundsinterventionsarbejder i Østersøen før rørlægningen er planlagt påbegyndt i begyndelsen af november 2020. I ansøgningen tager Gaz-System S.A. forbehold for, at der vil kunne forekomme ændringer i den overordnede tidsplan.

2.6. Tekniske forhold

2.6.1. Havbundsintervention

Det fremgår af ansøgningen og miljøvurderingen, at nedlægningen af rørledningen i visse områder kræver yderligere stabilisering og/eller rørledningens integritet. Stabilisering kan opnås ved at lægge rørledningen ned i en rende, der er gravet i havbunden, eller ved at nedlægge sten på havbunden omkring rørledningen. Havbundsinterventioner planlægges i nogle dele af rørledningsruten. Havbundsinterventionsarbejde omfatter nedgravning ved ilandføringen, trenching og/eller nedlægning af sten til beskyttelse af rørledningen, hvor rørledningen krydser skibsruter, og for at sikre stabilitet i udsatte områder samt sten/betonmadrasinstitution til beskyttelse af eksisterende rørledninger og kabler.

I kystnære områder ved ilandføringerne i Danmark såvel som i lavvandede områder på under 25 meters vanddybde forventes rørledningen at skulle nedgraves i havbunden. Nedgravningen vil, afhængig af lokaliteten, ske til mellem 1 m og 2 m under havbundens overflade. Dæklaget mellem rørets øverste del og havbunds niveau vil være 0 m til 1 m. I lavvandede områder forårsager kystnær sedimenttransport variationer i havbundens profil. I disse områder skal rørledningen nedlægges i en rende i en større dybde. I den danske sektion er det planlagt, at ca. 63,5 km skal nedgraves.

2.6.2. Krydsning af infrastruktur

Af ansøgningens miljøkonsekvensrapport afsnit 3.5 fremgår, at Baltic Pipe-ruten krydser eksisterende rørledninger, telekommunikationskabler og strømkabler på havbunden i Østersøen. Den infrastruktur, som skal krydses, er blevet identificeret efter konsultation med de relevante myndigheder i Danmark, Sverige, Tyskland og Polen. Endvidere krydser Baltic Pipe Nord Stream rørledningerne og de planlagte Nord Stream 2 rørledninger i dansk farvand syd for Bornholm. Af ansøgningens afsnit 4 fremgår endvidere, at selskabet er opmærksom på, at de foreslåede Nord Stream 2-ruter krydser den fremtidige rute for Baltic Pipe. Selskabet oplyser, at der vil blive udviklet specifikke krydsningsdesigns for hver kabel- og rørledningskrydsning.

Almindeligvis vil der blive anvendt betonmadrasser ved kabelkrydsninger og stenfyldning ved rørledningskrydsninger.

I forbindelse med krydsning af Nord Stream rørledningen, vil der blive udarbejdet et detaljeret krydsningsdesign til krydsning. Krydsningsdesignet vil blive baseret på undersøgelsesresultaterne, som danner grundlag for stenlægningsdesignet. Formålet er at sikre alle rørledningers integritet på lang sigt.

Selskabet oplyser endvidere, at der vil blive opnået enighed om krydsningsdesign med ejerne af kabler/rørledninger, og detaljerne vil blive indarbejdet i krydsningstalerne.

2.6.3. Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen

Det fremgår af afsnit 4.5 i ansøgningen, at gassen er tør naturgas. Gaz-System S.A. oplyser, at Baltic Pipe rørledningen er designet til tør, sød (ikke sur) naturgas, dvs. at gassen er fri for H₂S.

2.6.4. Design

Det fremgår af ansøgningen, at rørledningen er designet i henhold til anerkendte standarder og praksis for rørledninger. Konkret er rørledningen designet i henhold til DNVGL-ST-F101 med en designlevetid på 50 år. Gaz-System S.A. oplyser, at Lloyd's Register er udpeget som uafhængig tredjepart til verifikation af rørledningsdesignet, mens verifikation af konstruktion og om rørledningssystemet er taget i drift i henhold til de gældende tekniske, kvalitets- og sikkerhedsmæssige krav ikke er givet endnu.

Inspektion

Under drift af rørledningen fremgår det af ansøgningen, at eftersom det transporterede emne er tør salgsgas, forventes det ikke, at det bliver nødvendigt med brug af "grise" under selve driften, men at der jævnligt bør sendes inspektionsgrise i form af intelligente "grise" gennem rørledningssystemet for at overvåge systemets integritet. De dertil hørende tovejsfaciliteter vil blive installeret ved kompressorstationen i Danmark og modtagestationen i Polen.

Dertil oplyses det, at der under driften udføres jævnlige, udvendige inspektioner med ROV- og målinger af den katodiske beskyttelse for at overvåge rørledningens generelle tilstand, hvor undersøgelsen af det færdigbyggede anlæg udgør rørledningens reference tilstand inden rørledningen tages i drift.

Trykforhold i rørledningen

Baltic Pipe offshore-rørledningen vil bestå af højkvalitets kulstofstål, som normalt bruges til højtryksrørledninger og er konstrueret til et designtryk på 120 barg.

Selskabet oplyser at det maksimale driftstryk for rørledningen i Østersøen ved ilandføringsterminalen i Danmark vil være 117 barg og 84 barg ved ilandføringsterminalen i Polen.

Temperaturforhold i rørledningen

Af afsnit 4.4 i ansøgningen fremgår, at offshore designtemperaturen er -7 til +50 grader C.

Rørledningens diameter og vægtykkelse

Selskabet designer rørledningen til en nominal diameter på 36" og en konstant indvendig diameter på 872,8 mm over hele rørledningstrækningen. Vægtykkelserne af stålrørene er baseret på det maksimalt tilladelige driftstryk.

Vægtykkelsen af rørledningen i Østersøen vil være opdelt i to sikkerhedszoner (Zone 1 og 2). Sikkerhedszone 2 er den højeste sikkerhedsklasse, anvendt onshore ved den danske ilandføring (og polske ilandføring), der strækker sig 500 m ud fra kysten. Resten af rørledningen er sikkerhedszone 1, dvs. middelhøj sikkerhedsklasse. Vægtykkelsen i sikkerhedszone 2 er 23,8 mm og i sikkerhedszone 1 20,6 mm, begge i henhold til den anvendte designstandard DNVGL-ST-F101.

Materialer og korrosionsforhold

Rørledningen vil blive opbygget af 12,2 m lange individuelle stålrør, der vil blive svejset sammen i den kontinuerte lægningsproces. Stålkvaliteten er i ansøgningen angivet til DNVGL SAWL 450 DF kulstofstål og er valgt i henhold til den anvendte designstandard DNVGL-ST-F101.

Indvendigt vil stålrørene blive belagt med et epoxybaseret materiale for at reducere friktionen i røret og dermed forbedre strømningsforholdene.

Udvendigt vil stålrørene blive belagt med en trelags polyethylen coating for at forhindre korrosion. Den udvendige trelags polyethylen antikorrosionbelægning udføres i overensstemmelse med DNVGL-RP-F106. Yderligere korrosionsbeskyttelse opnås ved at indlejre offeranoder, som består af aluminiums- og zink-legeringer. Offeranoderne udgør et dedikeret og uafhængigt beskyttelsessystem i tillæg til den korrosionshindrende belægning.

Yderst, ovenpå den udvendige korrosionsbelægning, vil der blive påført en vægtøgende belægning, der består af beton med et indhold af jernmalm. Det primære formål med belægningen er at stabilisere rørledningen, når den ligger på havbunden, men belægningen yder desuden udvendig beskyttelse mod udefra kommende påvirkninger, f.eks. fra fiskeudstyr.

Af ansøgningen fremgår, at de betonbelagte rør overføres til læggefartøjet, hvor de svejses sammen, og der udføres ikke-destruktiv prøvning. Før lægningsprocessen monteres en krympemuffe på de blotlagte ståldele, og der påføres en belægning uden på sammensvejsningen for at udfylde den manglende betonbelægning på hver side af sammensvejsningen og for at beskytte sammensvejsningen mod korrosion.

I ansøgningen er det nævnt, at installeringen ved ilandføringen ved kysten i Faxe bugt og på Rønne Banke forventes udført med en læggepram, der kan arbejde på lavt vand. Her samles rørledningen op (David-sammenkoblinger) af en dybvands læggepram, som udfører resten af rørlægningen. David-sammenkoblinger over vand er en aktivitet, hvor to rørledningssektioner efterladt på havbunden hæves op over havoverfladen ved hjælp af fartøjsdaviider og svejses sammen. Antallet af david-sammenkoblinger vil afhænge af det samlede rørledninginstalleringsscenario. I alt forventes to david-sammenkoblinger.

2.6.5. Tunnelkonstruktion og nedlægning af rørledningen

Selskabet oplyser at den højeste klint ved ilandføringsanlægget ved Faxe er 15-17 m høj, hvorfor tunnelbygning er bygherrens foretrukne metode i forbindelse med ilandføringsanlægget ved Faxe. Tunnelbygning er en metode, hvor en foret tunnel installeres. Hullet bores ved brug af en konventionel tunnelboremaskine (TBM) med et roterende borehoved. Efterhånden som TBM'en kommer frem, bliver tunnelelementer af beton skubbet ind bag TBM'en på donkrafte, hvilket giver en permanent foring af tunnelen.

Tunnelbyggeriet forventes at fortsætte under kystlinjen til en vanddybde på ca. 4 m, hvor TBM'en hentes op fra et hul der vil blive gravet i havbunden. Selskabet antager, at 36"-rørledningen svejses ombord på en læggepram, der kan sejle på lavt vand, og derefter bliver trukket ind gennem tunnelen. Tunnelbygningslængden vil svare til ca. 400 m onshore og 600 m offshore. Derfor regnes der med ca. 1000 m tunnelbygningslængde i alt.

Nedlægning af rørledningen til havs udføres ved konventionel S-lægningsteknik fra et læggefartøj med dynamisk positionering (DP). Rørdele leveres til læggefartøjet via rørforsyningsfartøjer. På læggefartøjet samles rørdelene til en fortløbende rørledning der nedsænkes på havbunden. DP-fartøjet kan ikke operere på lavere vand (dvs. vanddybder på under 20-25 m). På disse områder er det nødvendigt at bruge

en pram, der kan bruges på lavt vand. Prammen bevæges fremad under rørlægningen ved at trække sig frem ved hjælp af ankere, som fortløbende flyttes fremad af ankerhåndteringsfartøjer.

Processen om bord på læggefartøjet består af følgende generelle trin, der udgør et produktionsforløb: affasning af rør, svejsning af rør, ikke-destruktiv prøvning af svejsninger, korrosionsbeskyttelse af sammensvejsninger og progressiv installation på havbunden.

Der forventes en gennemsnitlig lægningshastighed på omkring 2,5-4 km pr. dag på vanddybder >20 m og 0,5 km pr. dag på vanddybder <20 m.

Gaz-System S.A. anfører i ansøgningen, at der for lægningsfartøjer etableres en sikkerhedszone på 1-1,5 km radius og for andre fartøjer en sikkerhedszone på 0,5 km radius. Etablering af sikkerhedszoner forventes imidlertid ikke omkring forsyningsfartøjer. De endelige sikkerhedszoner samt rapportering af positioner, aftales nærmere med Søfartsstyrelsen.

Efter lægning af rørledningen skal de indkøres forud for ibrugtagning. Indkøring gennemføres for at bekræfte rørledningens mekaniske integritet og sikre, at de er klar til drift og ibrugtagning.

Gaz-System S.A. har i ansøgningsmaterialet oplyst, at indkøring udføres som våd indkøring med trykprøvning med havvand. Testvandet vil blive udledt tilbage til havet via et midlertidigt udledningsrør i Danmark. Udledningsrørets ende vil blive placeret på minimum 4 m vanddybde. Der vil blive søgt om tilladelse til udledning i henhold til de gældende danske lovkrav, før udledningen påbegyndes.

Efter succesfuld indkøring af rørledningen påfyldes naturgas med henblik på kommissionering forud for idriftsættelse.

2.6.6. Dekommissionering

Rørledningen er designet til en levetid på minimum 50 år. Når en rørlednings levetid er omme, eller den af økonomiske grunde ikke mere bruges, skal den nedlukkes. Selskabet angiver, at dekommissionering vil blive foretaget i henhold til de nationale eller internationale vejledninger/standarder for industrien på tidspunktet for nedlukning af rørledningen.

2.7. Sikkerhedsmæssige forhold

2.7.1. Risikovurdering

Ansøgningen indeholder en risikovurdering af potentielle risici vedrørende tredjeparters medarbejdere samt miljømæssige risici i anlægsfasen. Risikovurderingen er udført i henhold til DNV-RP-H101. Der er endvidere udført en operationel risikovur-

dering i forhold til blandt andet dødsulykker og miljø. Denne risikovurdering er udført i henhold til DNV-OS-F101 for rørledningsintegritet og DNV-RP-F107 for potentielle miljørisici i driftsfasen.

Ledelsessystem for design og installationsfasen

Selskabet har beskrevet sit ledelsessystem i ansøgningens 'Appendix 2: Health and Safety Management System'. Selskabet beskriver, at ledelsessystemet er opbygget efter principperne i OHSAS 18001 / ISO 45001 for arbejdsmiljøledelse og ISO 14001 for miljøledelse. Selskabet har opstillet en sundheds-, sikkerheds- og miljøpolitik (Health Safety Environment – HSE).

2.7.2. Rutevalg

Selskabet har generelt for hele rørledningsruten baseret sit rutevalg i ansøgningen på et sæt kriterier, som selskabet har opstillet, jf. "BALTIC PIPE, BALTIC SEA – DENMARK, Construction Permit Application", afsnit 3, samt studier, undersøgelser og indsamlede geofysiske, geotekniske og miljømæssige prøver.

Overordnet har selskabet baseret rutevalget på følgende sæt af kriterier:

- minimere permanent besættelse af havbunden og reducere omkostninger til installation og drift. Dette vil maksimere den samlede ydelse af rørledningssystemet, samtidig med at den miljømæssige påvirkning minimeres,
- respektere skibstrafikveje. Dette minimerer risikoen for påvirkninger på rørledningen fra overfladeskibe (ankre, sunkne eller grundstødte skibe osv.),
- undgå områder med særlige hensyn, herunder naturbeskyttelse, sensitiv flora og fauna, kulturarv, m.m.,
- undgå områder med maritime aktiviteter som råstofudvinding, militære områder, opankringsområder og vindmøller.
- undgå områder med uegnede havbundsforhold og/eller dybereliggende undergrundsforhold (bathymetri), som kan give stabilitetsproblemer for rørledningen og vil øge behovet for anlægsarbejder, anbringelse af sten og nedpløjning,
- respektere eksisterende kabler og rørledninger mest muligt og
- tage planlagte rørledninger og anden infrastruktur i betragtning.

Selskabet har specifikt vurderet ruten for dansk sektor og valgt den foretrukne rute i den danske sektor på baggrund af en risikovurdering af de forskellige alternativer. Selskabets foretrukne rute afviger lidt fra den rute, der blev præsenteret under den første offentlige høring i forbindelse med den danske miljøkonsekvensvurdering grundet myndigheders krav.

2.7.3. Sikkerhed for sejlads

Påvirkningen på skibsfarten under nedlægning og drift af rørledningen vurderer selskabet som lokal, kortvarig og af mindre intensitet, jf. ” Baltic Pipe offshore rørledning, Tilladelse og Design, Miljøkonsekvens-rapport-Østersøen-Danmark”, afsnit 9. Påvirkningen vil hovedsageligt være i etableringsfasen. For at minimere påvirkningen på skibsfarten i etableringsfasen forudses det, at der oprettes en sikkerhedszone rundt om rørlægningsfartøjet, jf. afsnit 2.7.6 i nærværende tilladelse.

Gaz-System S.A. anfører i ansøgningen, at det anbefales at entreprenørerne implementerer overvågning (herunder sporing af skibe gennem AIS-data) for at adressere skibe, der nærmer sig sikkerhedszonen.

2.7.4. Fiskeri

Fiskeriforholdene er beskrevet i ansøgningens miljøkonsekvensrapport for Østersøen afsnit 9. Rørledningen ansøges anlagt gennem et gydeområde for torsk, som er beliggende både på svensk og dansk område. Rørledningen passerer gennem flere fiskeområder herunder i Arkona- og Bornholmerbassinet.

Det fremgår af ansøgningen, at tilstedeværelsen af en blotlagt rørledning på havbunden i nogen grad påvirker fiskeriaktiviteter de steder, hvor rørledningen gennemløber områder, hvor der udøves bundtrawlfiskeri. Påvirkningen vil overvejende være begrænset til bundtrawlfiskeri, da f.eks. flydetrawlere gør det muligt at fiske i området uden risiko for uheld og blokering, da rørledningen kan undgås ved at sørge for en tilstrækkelig afstand mellem nettet på slæb og rørledningen.

Naturlig indlejring (og nedgravning efter rørlægning) af rørledningssystemet vil mange steder – afhængigt af havbundens tilstand – mindske risikoen og generne ved bundtrawlfiskeri væsentligt.

Selskabet vurderer generelt at følsomheden af de potentielle påvirkninger for fiskeri er lav, intensiteten mindre og omfanget lokalt / regionalt. Hvad angår varighed, har indførelsen af sikkerhedszoner og tilstedeværelsen af fartøjer (dvs. fysisk forstyrrelse over vand) en umiddelbar varighed, mens tilstedeværelsen af rørledningen og begrænsningszonen omkring rørledningen er langsigtede.

2.7.5. Dykkerarbejde

I ansøgningen angives, at der påregnes dykkerarbejde under anlæg og ifbm. overvågning af havbunden. Ved tunnelkonstruktion forventes det at dykkere udfører inspektioner og udskiftning af borehovedudstyr på borehovedets front. Dykkere forventes endvidere at udføre overvågning af havbunden med henblik på at sikre, at de genoprettede havbundsområder er egnede til genetablering af ålegræs og bentisk fauna.

2.7.6. Beskyttelseszone / Sikkerhedszone

Under nedlægningen af rørledningen er der ifølge ansøgningen behov for en sikkerhedszone af størrelsesorden 1000-1500 m for et forankret læggefartøj og ca. 1000 m for et DP-læggefartøj samt i en 500 m radius for andre fartøjer med begrænsninger for deres manøvredygtighed.

Entreprenøren vil implementere en sikkerhedszone efter aftale med relevante danske myndigheder. Entreprenøreren vil af Gaz-System S.A. blive anbefalet at implementere procedurer for kontakt til nærliggende søfarende og fartøjer, der nærmer sig sikkerhedszonen herunder også brug af AIS (Automatic Identification System) kommunikationsteknologi.

Under nedlægning af rørledningen er der ifølge ansøgningen behov for restriktionszoner, som vil blive aftalt med de nationale søfartsmyndigheder, hvorefter skibstrafikken vil blive informeret og anmodet om at undgå restriktionszonen i anlægsperioden.

Selskabet oplyser, at der vil blive etableret en 200 m bred beskyttelseszone rundt om rørledningen for at sikre den mod fysisk skade i driftsfasen. Denne beskyttelseszone løber fra tunnelbyggeriets udgang, ca. 500 m fra kystlinjen, og videre ud i havet langs rørledningen. Indenfor denne beskyttelseszone, må der ikke foretages nogen aktiviteter på havbunden. Det er derfor blandt andet forbudt at kaste anker inden for denne zone.

2.7.7. Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder

Selskabet oplyser at rørledningsruten løber igennem områder, hvor der er en risiko for at støde på både konventionel og kemisk ammunition. Potentielle ammunitions-genstande skal så vidt muligt undgås, ved at ruten designes med baggrund i de fund, der gøres under de geofysiske undersøgelser. Der er dog risiko for at støde på f.eks. nedgravede ammunitions-genstande under den detaljerede magnetometerundersøgelse, der udføres inden rørlægningen. Ud over konventionel ammunition er der også risiko for at støde på kemisk ammunition sydvest for Bornholm.

En detaljeret magnetometerundersøgelse, der dækker en korridor rundt om rørledningsruten, vil blive udført før havbunds- og rørlægningsaktiviteterne sættes i gang. Dette er for at sikre, at der ikke er noget begravet ammunition eller lignende i området. Magnetometerundersøgelsen vil blive planlagt efter aftale med de nationale myndigheder, der har ansvar for ueksploderet ammunition (UXO). Søværnskommandoen under Forsvarskommandoen og Søværnets Dykkertjeneste er de kompetente myndigheder i Danmark.

Rydning af eventuelt ammunition, der vil blive fundet i magnetometerundersøgelsen i dansk farvand, vil, hvis det er nødvendigt, blive udført af Søværnets Dykkertjeneste.

Selskabet anfører, at Østersøen er et strategisk område, hvor der opretholdes forskellige former for militære øvelsesområder. Relevante berørte militære øvelsesområder for Baltic Pipe-projektet bruges mest af NATO, og er derfor af international betydning. Der er en række militære øvelsesområder inden for de danske territorialfarvande, i EØZ og i nærheden af den planlagte rute. Den planlagte rute går nord og øst for et øvelsesområde i den danske EØZ vest for Bornholm. Dette undersøiske øvelsesområde koordineres af den tyske flåde (undersøisk træningsområdekoordinator) og bruges til NATOs trænings- og øvelsespatruljer.

Selskabet vil derfor koordinere med myndighederne, så det sikres, at der ikke er konflikt med militære aktiviteter under nedlæggelsen af Baltic Pipe.

2.7.8. Miljø

Miljøforholdene har selskabet beskrevet i "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark", som beskriver miljøforholdene i området, hvor rørledningen ansøges nedlagt, og selskabets vurdering af, hvorledes den danske delstrækning af rørledningen påvirker miljøet i Østersøen. Endvidere er ansøgningen vedlagt en såkaldt Espoo-rapport, som beskriver og vurderer miljøpåvirkningen i medfør af Espoo-konventionen, Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context). Sidstnævnte indeholder selskabets vurdering af virkningerne på miljøet for hele rørledningen i Østersøen, herunder evt. grænseoverskridende miljøpåvirkninger fra den danske del af projektet ind i Sverige, Tyskland og Polen.

Baltic Pipe-projektet er et større anlægsprojekt, som kan have en grænseoverskridende karakter. I henhold til § 38, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1225 af 25. oktober 2018 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven), skal nabostater høres om projekter, der forventes at have grænseoverskridende virkninger. Det oplyses i miljøkonsekvensrapporten, at Miljøstyrelsen er 'Point of Contact' i forhold til Espoo-konventionen, og Miljøstyrelsen har vurderet, at projektet kan have en grænseoverskridende effekt og derfor er omfattet af Espoo-konventionen. Dette gælder dog kun for den del af projektet, der forløber gennem Østersøen. Projektområdet i Lillebælt og Nordsøen er vurderet, ikke at have mærkbar skadevirkning på miljøet på tværs af landegrænser. I forhold til den del af Baltic Pipe-projektet, der skal etableres i Østersøen, er der foretaget en Espoo-høring i Sverige, Tyskland og Polen.

2.7.9. Naturbeskyttelsesområder

Det fremgår af "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark", afsnit 9.19 og 9.23, at en række marine områder er udpeget som Natura 2000-områder indenfor nærheden af den foretrukne rute. Det drejer sig om områder, som er særligt beskyttede enten på grund af bevaring af fuglearter, som er angivet i EU's fuglebeskyttelsesdirektiv eller områder, der er beskyttede som særlige habitater i medfør af habitatdirektivet. Det drejer sig om:

- Stevns Rev (DK00VA305). Afstanden til rørledningen er ca. 8 km

- Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (DK006X233, DK006X089 & DK006X084). Afstanden til rørledningen er ca. 1 km
- Adler Grund og Rønne Banke (DK00VA261). Afstanden til rørledningsruten er ca. 3 km
- Bakkebrædt og Bakkegrund (DK00VA310). Afstanden til rørledningsruten er ca. 1 km
- Sydväst-skånes utsjövatten (SE0430187). Afstanden mellem dette Natura 2000-område og det danske anlægssted vil være mere end 2 km
- Pommersche Bucht mit Oderbank (DE1652301). Afstanden mellem dette Natura 2000-område og det danske anlægsområde vil være mere end 9 km
- Ostoja na Zatoce Pomorskiej (PLH990002). Afstanden mellem dette Natura 2000-område og det danske anlægsområde vil være mere end 9 km.
- Zatoka Pomorska (PLB990003). Afstanden mellem dette Natura 2000-område og det danske anlægsområde vil være mere end 9 km.

I medfør af Ramsar konventionen af 1971 er visse vådområder særligt beskyttede. Det nærmeste Ramsar område på dansk område i forhold til rørledningen er dele af "Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund" med en afstand på ca. 1 km. Området er identisk med et Natura 2000 fuglebeskyttelses- og habitatområde, jf. "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark", afsnit 9.19.

Stevns Rev, Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund, Bakkebrædt og Bakkegrund, Adler Grund og Rønne Banke, Pommersche Bucht-Rönnebank og Zatoka Pomorska er endvidere udpeget i medfør af HELCOM recommendation 1994 som Baltic Sea Protected Areas, jf. "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark", afsnit 7.18.

Det angives i ansøgningen, at der ikke er planlagt aktiviteter i forbindelse med Baltic Pipe projektet i den danske sektor inden for de udpegede Natura 2000-områder. Natura 2000 området, som er nærmest den foreslåede Baltic Pipe rute er Bakkebrædt og Bakkegrund. Eneste Natura 2000-områder, der direkte krydses af rørledningsruten, befinder sig i Sverige og Polen. For disse områder er der foretaget konsekvensvurderinger som en del af de nationale miljøvurderingsprocedurer i Sverige og Polen.

Endvidere angives der i ansøgningen, at der er foretaget en væsentlighedsvurdering til identifikation af alle de elementer i Baltic Pipe projektet, der alene eller i kombination med andre projekter eller planer kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-områder. Væsentlighedsvurderingen konkluderede, at potentielle påvirkninger fra Baltic Pipe-projektet, alene eller i kombination med andre projekter og planer, sandsynligvis ikke vil have væsentlige effekter på Natura 2000-området under anlæg og drift af Baltic Pipe.

2.7.10. Kulturarv

Af ansøgningsmaterialet fremgår det, at der er flere registrerede skibsvrag med positionskoordinater nær Baltic Pipe-ruten. Syv vrag er registreret som eksisterende inden for en bufferzone på 250 m på hver side af det planlagte rørlednings centerlinje langs ruten fra Faxe S til den svenske EØZ. Der er ikke registreret nogle vrag inden for bufferzonerne på henholdsvis 250 m og 500 m på hver side af det planlagte rørlednings centerlinje langs ruten vest for Bornholm. Ifølge det nationale register over fund og fortidsminder er der ikke blevet registreret nogen undersøiske stenalderpladser langs den planlagte Baltic Pipe-rute.

På baggrund af geofysiske data i tilknytning til havbunden (dvs. SSS-, MAG- og MBES-data) og tilhørende videooptagelser af udvalgte sonar- og magnetiske mål har Vikingeskibsmuseet i Roskilde identificeret behov for yderligere inspektion af en række potentielle marinarkæologiske objekter (CHO'er) med beskyttelseszoner. Marinarkæologiske objekter (CHO'er), der ligger inden for eller meget tæt på den planlagte rørledningsrute, er udvalgt til at indgå i en arkæologisk målliste. Selskabet oplyser, at der er blevet gennemført ROV videoinspektioner i januar-februar 2019 i henhold til instruktioner fra Vikingeskibsmuseet i Roskilde. Vikingeskibsmuseet i Roskilde har undersøgt videoerne til en visuel vurdering af de inspicerede objekter. Objekter, der er vurderet at være ikke-CHO'er, er fjernet fra mållisten.

Objekter, der er vurderet at være potentielle CHO'er (ikke entydige eller formodentlige/sandsynlige), er opretholdt på mållisten. Selskabet oplyser, at Baltic Pipe ruteføringen så vidt muligt vil undgå potentielle CHO'er og deres tilknyttede beskyttelseszoner. For specifikke objekter, hvor re-routing ikke er helt, men næsten muligt, vil der blive indledt en dialog med Vikingeskibsmuseet i Roskilde samt Slots- og Kulturstyrelsen for en mulig tilpasning. For specifikke områder, hvor re-routing ikke er mulig, vil Vikingeskibsmuseet i Roskilde udføre supplerende arkæologiske dykker- og ROV undersøgelser for at færdiggøre vurderingen af om objekterne er CHO eller ej. Baseret på resultaterne fra de planlagte arkæologiske dykker- og ROV-undersøgelser vil en endelig re-routing blive gennemført.

Selskabet anfører, at jf. museumsloven § 29h (inden for 24 sømil fra land) vil anlægsaktiviteter blive stoppet, hvis der findes arkæologiske genstande under byggeri til havs.

3. Vurdering af virkningerne på miljøet (VVM)

De miljømæssige forhold vedrørende det ansøgte rørledningsprojekt fremgår af:

- Baltic Pipe offshorerørledning, Tilladelse og Design, Miljøkonsekvens-rapport-Østersøen-Danmark
 - A Ikke teknisk resumé
 - A Introduktion og sammenfattende konklusion Baltic Pipe
 - B Bilag 1 Lillebælt krydsning – Beskrivelse af anlægsaktiviteter Off-shore
 - B Bilag 2 Baltic Pipe Lillebælt støj fra anlægsarbejde – Støjnotat
 - B Lillebælt Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - C Nordsøen Miljøkonsekvensrapport Baltic Pipe
 - D Konsekvensvurdering Natura2000 nr. 112 Lillebælt
 - E Bilag til afsnit i henhold til samordningsbekendtgørelsen
-
- Ansøgning om etableringstilladelse resumé (CONSTRUCTION PERMIT APPLICATION SUMMARY)
 - Baltic Pipe Offshorerørledning – Tilladelse og Design, Espoo-Rapport-Danmark

Energistyrelsen har gennemgået rapporten og fundet, at rapporten opfylder kravene i § 20 i miljøvurderingsloven.

Selskabets miljømæssige vurdering af det ansøgte rørledningsprojekt er udarbejdet i medfør af kontinentalsokkeloven, miljøvurderingsloven samt bekendtgørelse nr. 434 af 02/05/2017 om konsekvensvurdering vedrørende internationale naturbeskyttelsesområder og beskyttelse af visse arter ved forundersøgelser, efterforskning og indvinding af kulbrinter, lagring i undergrunden, rørledninger, m.v. offshore (offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen).

Der har været gennemført en idéfase (1. offentlighedsfase) med indkaldelse af ideer og forslag til miljøkonsekvensrapporten fra såvel myndigheder og borgere i perioden fra 21. december 2017 til 22. januar 2018. I forbindelse hermed har der i januar 2018 været afholdt en række borgermøder flere projektrepræsentative steder i landet.

I forbindelse med 1. offentlighedsfases indkaldelse af idéer og forslag er der indkommet høringssvar fra myndigheder, organisationer og borgere.

De indkomne høringssvar er indgået i overvejelserne om, dels anlæggets placering og udformning, dels i myndighedens beslutning om, hvilke undersøgelser og vurderinger, Gaz-System S.A. skal indarbejde i deres miljøkonsekvensrapport. En nærmere redegørelse om hvordan høringssvarene er indgået i afgrænsningsprocessen kan bl.a. ses i offentliggjorte afgrænsningsnotat på Energistyrelsen hjemmeside om afgrænsning af henholdsvis projektområdet og miljøkonsekvensrapportens indhold.

Samtlige indkomne høringssvar for havdelen af Baltic Pipe projektet under idefasen og stillingtagen til disse findes sammenfattet i samme afgrænsningsnotat.

Miljøkonsekvensrapporten har været i høring hos de involverede danske myndigheder, hos organisationer og i offentligheden fra den 15. februar 2019 til den 12. april 2019. Dette er i tråd med kravet om minimum 8 ugers høringsperiode, jf. § 35 Stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1225 af 25/10/2018.

Energistyrelsen har deltaget i offentlige møder om det ansøgte rørledningsprojekt den 13. og 14. marts 2019 i hhv. Næstved og Middelfart.

I høringen vedr. Nationalt, Nordsøen og Lillebælt har Energistyrelsen modtaget kommentarer fra:

Sundhedsstyrelsen Strålebeskyttelse
Miljøstyrelsen
Borger
Vikingskibsmuseet
Fiskeristyrelsen, Fiskeriinspektorat Øst Ringsted
Nord Stream AG
Borger (Avodan)
Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
Danmarks Fiskeriforening
Sibelco
Søfartsstyrelsen

Espoo-rapporten er udarbejdet på baggrund af Espoo-konventionen (Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context), jf. bekendtgørelse nr. 71 af 4. november 1999 af konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på tværs af landegrænserne.

I overensstemmelse med artikel 3 i Espoo-konventionen notificerede Danmark i Sverige, Tyskland og Polen i december 2017 om Baltic Pipe projektet, om at der formentligt skulle gennemføres en miljøvurderingsprocedure i henhold til konventionen hvis projektet blev gennemført. Projektet var omfattet af punkt 8 (olie- og gasrørledninger med stor diameter) i appendiks I af konventionen, og som er projekter, der må antages at have en mærkbar skadevirkning på miljøet på tværs af landegrænserne. Ifølge denne procedure betragtede Sverige og Polen sig som oprindelsesparter i henhold til konventionen, mens Tyskland betragtede sig som berørt parter under Espoo-konventionen.

I notifikationen blev landene anmodet om at oplyse, om de havde til hensigt at deltage i nu miljøvurderingsproces, og fremsende evt. kommentarer i forhold til grænseoverskridende miljøpåvirkninger på deres EØZ og territorium og indsende eventuelle kommentarer, de måtte modtage fra offentligheden i deres lande.

De modtagne bemærkninger fra notifikationen samt den høring der blev gennemført i forbindelse med idéfasen fra den 21. december 2017 til 22. januar 2018 indgår som grundlag for afgrænsningsnotat, som Gaz-System S.A. har udarbejdet af miljøkonsekvensrapporten på baggrund af.

På ovenstående baggrund og i medfør af og i medfør af Espoo-konventionens artikel 5 har Espoo-materialet der indeholder en vurdering af de grænseoverskridende miljøeffekter fra den del af rørledningen, der søges nedlagt i dansk farvand, været i offentlig høring hos Sverige, Tyskland og Polen i perioden 25. februar 2019 til 12. april 2019. Landene er blevet spurgt, om de vurderer, om den danske del af rørledningsprojektet kan have en væsentlig, grænseoverskridende virkning på deres respektive områder.

Under høringen af Sverige, Tyskland og Polen i medfør af Espoo-konventionen om grænseoverskridende miljøpåvirkning, er der modtaget kommentarer fra:

Polen
Sverige
Tyskland

Energistyrelsens har forelagt selskabet de indkomne svar fra høringen og Gaz-System S.A. har, efter anmodning fra Energistyrelsen, kommenteret disse.

Danmark har i og under sagsbehandlingen fremsendt skriftlige svar, blandt andet indeholdende svar fra Gaz-System S.A. på landenes bemærkninger, som Energi- styrelsen har vurderet er relevante i forhold til grænseoverskridende miljøpåvirkninger ind i de pågældende lande. Landene havde mulighed for senest den 29. august 2019, at komme med yderligere bemærkninger til Danmarks svar. Tyskland og Polen oplyste Danmark om at svarene var tilfredsstillende, mens Sverige fremsendte yderligere bemærkninger. Energistyrelsen har vurderet, at de yderligere bemærkninger fra Sverige er blevet adresseret, mens der er givet uddybninger af Danmarks tidligere besvarelse til Sverige.

Bemærkningerne der efter Energistyrelsens vurdering er af grænseoverskridende miljømæssig karakter er taget i betragtning i forbindelse med behandlingen af ansøgningen og udarbejdelse af tilladelsen, og har i visse tilfælde udmøntet sig i vilkår i tilladelsen, jf. afsnit 1.2 og bilag 3.

Et resume af de modtagne bemærkninger fremgår af bilag 2 og 3.

På baggrund af rapporten samt egne vurderinger af de identificerede konsekvensers væsentlighed og af de foreslåede afværgeforanstaltningers tilstrækkelighed, nationale høringssvar og internationale høringssvar, jf. Espoo-processen, finder Energistyrelsen, at Baltic Pipe projektet i Østersøen kan etableres og drives uden uacceptable påvirkninger af mennesker, miljøet, samfundet mv., hvis rammerne for

projektets etablering og drift som beskrevet i den forelagte ansøgning og miljøkonsekvensrapport af februar 2019, herunder de afværgeforanstaltninger, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapporten bliver gennemført og vilkårene for tilladelse, jf. afsnit 1.2, overholdt.

Energistyrelsen finder, at miljøvurderingen af den del af rørledningsprojektet, som ansøges nedlagt på dansk havområde er afsluttet med et tilfredsstillende resultat.

Energistyrelsen vurdering baserer sig blandt andet på bemærkninger, oplysninger og vurderinger fra de kompetente myndigheder.

Energistyrelsen har i forbindelse med afgørelsen især lagt vægt på følgende forhold:

Overordnet Natura 2000 områder og Bilag IV arter

Miljøkonsekvensrapporten indeholder en vurdering af projektet i forhold til beskyttelseshensynene i de Natura 2000-områder, der ligger i afstande op til 16 km fra projektområdet. Dette skal ses i forhold til, at langt hovedparten af projektet er et strækingsanlæg, hvis påvirkning er af overvejende lokal karakter. Der er i henhold til bestemmelserne om samordning af vurderinger, jf. kapitel 5 i miljøvurderingsbekendtgørelsen udarbejdet en samlet vurdering efter offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen af projektets dele på vand efter den fælles procedure, jf. § 8 i miljøvurderingsbekendtgørelsen. Disse væsentlighedsvurderinger er samlet i 'Natura 2000 og bilag IV-arter (vand) samt i afsnit 4.7.9 i indeværende tilladelse.

Konklusionen på baggrund af såvel habitatvurderingerne nævnt ovenfor og miljøkonsekvensrapporten er, at projektets anlæg på vand ikke vil skade de arter og naturtyper, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

Marsvinet er den eneste marine bilag IV-art (strengt beskyttede arter), der findes i den danske del af Østersøen i de områder, som gasrørledningen skal lægges tæt på. Væsentlig påvirkning af disse arter undgås ved at selskabet gennemføre en række tiltag såsom observatører af havpattedyr (MMO'er), passiv akustisk overvågning (PAM) og sælskræmmere. Energistyrelsen gør opmærksom på at det foretrakkes at der anvendes pinger frem for sælskræmmer.

Miljøkonsekvensrapporten og styrelsens vurdering efter offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen viser ligeledes, at projektet ikke forsætligt vil forstyrre bilag IV arterne i deres naturlige udbredelsesområde, særligt i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, og ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområder for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

4. Myndighedernes kommentarer og vurdering

Nærværende tilladelse har været høring hos relevante danske myndigheder med henblik på en vurdering af det ansøgte projekt. Myndighedernes kommentarer er indsat under de relevante emner. Endvidere fremgår også Energistyrelsens evt. bemærkning og vurdering til de enkelte emner. Emnerne er de samme som i Gaz-System S.A.'s ansøgning, jf. afsnit 2.

4.1. Ansøger

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.2. Ansøgningsmateriale

Energistyrelsen finder at ansøgningsmaterialet, der er forelagt af Gaz-System S.A. er fyldestgørende, og har derfor ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.3. Baltic Pipe projektet

Den danske del af Baltic Pipe rørledningen er en delstrækning. Baltic Pipe rørledningen skal tillige tillades af Norge i Sverige og Polen, for at det samlede projekt kan realiseres. Såfremt Gaz-System S.A. og Energinet ikke opnår de nødvendige tilladelser til at realisere rørledningsprojektet, eller selskaberne af andre grunde opgiver projektet helt eller delvist, bortfalder nærværende tilladelse. Gaz-System S.A. skal underrette Energistyrelsen, hvis rørledningsprojektet ikke gennemføres som ansøgt (vilkår 1).

Gaz-System S.A. skal tegne forsikring til erstatning af skader, som forvoldes ved den virksomhed, der udøves i henhold til tilladelsen, selv om skaden er hændelig (vilkår 6).

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til dette emne.

4.4. Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet

Koordinaterne for den nærmere placering i dansk farvand fremgår af ansøgningens "Baltic Pipe, Østersøen – Danmark, ansøgning om etableringstilladelse". De endelige koordinater for rørledningens placering og dermed kilometerpunkterne kan først endeligt fastlægges, når rørledningen er lagt.

Geodatastyrelsen anfører, at Geodatastyrelsen forventer, at Gaz-System S.A. søger om en søopmålingstilladelse og opfylder de generelle vilkår for søopmåling. Se <http://gst.dk/soekort/soeopmaaling/privat-soeopmaaling/>

Geodatastyrelsen forventer bl.a. at modtage koordinater på gasledningen (både projekterede og as-build) til brug for tilføjelse af gasledningen i søkortene jf. vilkår 17.

Gaz-System S.A. skal overholde de af Geodatastyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse. De projekterede koordinater for rørledningerne skal indsendes til Geodatastyrelsen, og den endelige placering (koordinater) for de lagte rørledninger skal indsendes til Energistyrelsen, Forsvarets Ejendomsstyrelse og Geodatastyrelsen, når de foreligger.

4.5. Tidsplan

Gaz-System S.A. skal fremsende en opdateret tidsplan til Energistyrelsen inden nedlægning af rørledningen, jf. vilkår 2.

Jf. afsnittet om fiskeri er der i tilladelsen indsat et vilkår vedrørende en tidsbegrænsning for anlægsaktiviteter i juli og august måned (vilkår 9).

4.6. Tekniske forhold

4.6.1. Havbundsintervention

Der er planlagt fem sektioner, hvor interventionsarbejder i form af nedgravning på havbunden forventes at være nødvendige. Sektionerne er beliggende i Faxe bugt samt sydvest for Bornholm og udgør en samlet længde på ca. 63,5 km.

Det er afgørende for Energistyrelsens vurdering af interventionsarbejderne, at antallet og beliggenhed af sektionerne ikke ændres og at længden af de planlagte sektioner ikke ændrer sig nævneværdigt.

Efter rørledningen er lagt, skal Gaz-System S.A. udarbejde en vurdering af rørledningen, herunder foretage et post-lay survey. Vurderingen skal godkendes af Energistyrelsen, som bl.a. kan stille krav om yderligere havbundsinterventionsarbejder (vilkår 16).

4.6.2. Krydsning af infrastruktur

I ansøgningen har Gaz-System S.A. identificeret 15 kabel-krydsninger i dansk farvand samt 2 Nord Stream I krydsninger og 2 Nord Stream II krydsninger, som krydses af Baltic Pipe rørledningen. De 15 kabler forventes krydset ved at udlægge betonmadrasser på havbunden og de to rørledninger ved stenfyldning, hvor der udlægges en betonmadras oven på de eksisterende rørledninger og efterfølgende konsolideres Baltic Pipe rørledningen ved stenfyldning. I forhold til planlagt infrastruktur, oplyser selskabet i ansøgningen, at den foreslåede Baltic Pipe rute krydser den fremtidige rute for Nord Stream 2. Energistyrelsen bemærker hertil, at krydsningen forventes at foregå i dansk farvand.

Gaz-System S.A. skal sikre, at der er indgået aftale med ejerne af den infrastruktur, der krydses (vilkår 3) og derefter fremsende design samt metode for udførelse for krydsningen til Energistyrelsens accept forud for arbejdets igangsættelse (vilkår 4).

Gaz-System S.A. skal sikre, at der gives mulighed for at eventuelle fremtidige rørledninger og kabler kan krydse ansøgte naturgasrørledning på dansk søterritorie og kontinentalsokkel, jf. vilkår 5.

4.6.3. Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen

Gaz-System S.A. har efter fremsendelse af ansøgningen konkretiseret gassammensætningen for den gas, der skal transporteres i rørledningen. Det er af afgørende betydning for tilladelsen, at gassammensætningen holder sig indenfor designspecifikationen for rørledningen. Enhver væsentlig ændring af sammensætningen skal accepteres af Energistyrelsen, jf. vilkår 21.

4.6.4. Design

En verificerende 3. part skal udstede et "Certificate of Compliance", der dokumenterer, at installationerne opfylder gældende lovgivning, standarder og Gaz-System S.A.'s tekniske specifikationer. Energistyrelsen anmoder om, at "Certificate of Compliance" fremsendes til Energistyrelsen, når det foreligger, dog skal det fremsendes inden idriftsættelsestidspunktet af rørledningsanlægget (vilkår 26).

Ledelsessystemet i projektfasen forud for idriftsættelse skal sikre og dokumentere, at dansk lovgivning samt krav og regler i medfør heraf overholdes i både normale og kritiske situationer, herunder at der er oprettet passende nødberedskab for utilsigtede hændelser, vilkår 20. Ændringer i nødberedskabet skal indsendes til Energistyrelsen og én gang årligt skal Gaz-System S.A. sende den gældende plan for det etablerede nødberedskab til Energistyrelsen. Tidspunktet for den årlige indsendelse aftales med Energistyrelsen.

Inden rørledningen idriftsættes, skal der foreligge en Inspection Release Note fra det certificerende selskab. Inspection Release Note skal fremsendes til Energistyrelsen, så snart den foreligger, jf. vilkår 27.

Energistyrelsen forventer, at Gaz-System S.A. auditerer Baltic Pipe projektet i Østersøen efter en fast plan og skal i den forbindelse gøre opmærksom på, at Energistyrelsen til enhver tid kan anmode om at få en opdateret liste over audits udleveret samt nødvendig indsigt i den udførte auditering og uafhængige tredjepartsverifikation, hvor denne er påkrævet eller valgt som dokumentation for projektets gennemførelse (vilkår 30).

4.6.5. Nedlægning af rørledningen

Præ-kommissionering

Gaz-System S.A. har i ansøgningen præciseret, hvilken metode de forventer at anvende til indkøring eller præ-kommissionering af Baltic Pipe rørledningen. Indkøring udføres som våd indkøring med trykprøvning med havvand i Østersøen.

Energistyrelsen kan på det nuværende grundlag acceptere våd indkøring af rørledningen som præ-kommissionering og at tilladelsen er betinget af våd indkøring som

præ-kommissionering. Energistyrelsen skal i god tid forud for præ-kommissionering orienteres om metodevalg, herunder evt. valg af kemikalier, tilsætningsstoffer og anden behandling i øvrigt (vilkår 25), idet det forudsættes, at miljømæssig påvirkning og risiko er nedbragt mest muligt.

Efter indkøringsaktiviteterne er udført, men inden rørledningerne sættes i drift, skal Gaz-System S.A. fremsende resultaterne heraf til Energistyrelsen, jf. vilkår 29.

Drift og vedligehold

Energistyrelsen forudsætter, at Gaz-System S.A. vil foretage kontinuerlig monitorering af den transporterede naturgas flow og sammensætning for at sikre, at disse er indenfor designspecifikationer for rørledningen, samt at driften foretages indenfor rørledningens designspecifikationer. Vedligehold og drift forudsættes at overholde og følge fabrikantens anvisninger og at være implementeret i Gaz-System S.A.'s styringssystem for vedligehold, så dette kan gøres til genstand for myndighedernes tilsyn (vilkår 30).

Ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen skal være udarbejdet og sat i værk, inden rørledningen tages i brug. Inspektionsplan bør angive hvor ofte og i hvilket omfang, der udføres visuel inspektion (fittings, marin bevoksning, integritet af alle typer af havbundsintervention mv.) med ROV, akustiske undersøgelser etc., med henblik på rørledningens såvel som havbundens tilstand, jf. vilkår 20 i tilladelsen.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at drift, inspektion og vedligehold skal revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af dokumenterede observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens aktuelle driftsbetingelser.

Gaz-System S.A. skal udarbejde et overvågningsprogram for driftsfasen. Overvågningsprogrammet skal omfatte de sikkerhedsmæssige forhold. Monitoreringsprogrammet skal godkendes af Energistyrelsen, før rørledningen kan sættes i drift, jf. vilkår 28.

4.6.6. Dekommissionering

Gaz-System S.A. beskriver i ansøgningen og miljøkonsekvensrapporten, at rørledningen er designet til en levetid på minimum 50 år. Gaz-System S.A. henviser til, at afvikling vil foregå efter de gældende regler og standarder på afviklingstidspunktet.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at hel eller delvis afvikling af Gaz-System S.A. rørledningen i dansk farvand i Østersøen kræver godkendelse af relevante danske myndigheder og at det nugældende udgangspunkt for en sådan afvikling er fjernelse og fuld oprydning, med mindst mulig intervention og påvirkning af det marine miljø (vilkår 31).

4.7. Sikkerheds- og miljømæssige forhold

4.7.1. Risikovurdering

Ledelsessystem for design og installationsfasen

Gaz-System S.A. skal fremsende dokumentation for ledelsessystem for drift, inspektion og vedligehold af rørledningen i Østersøen, inden rørledningen kan tages i brug. Ledelsessystemet skal sikre, at drift og tilstand overvåges løbende med henblik på at sikre opretholdelse af rørledningens integritet. Ledelsessystemet revurderes ud fra en risikobaseret tilgang på basis af de gjorte observationer for rørledningens tilstand og ud fra rørledningens driftsbetingelser (vilkår 20).

4.7.2. Rutevalg

De sikkerhedsmæssige risici for rørledningen i Østersøen vurderes af selskabet at være acceptable og nedbragt i hensyn til ALARP-princippet udpegede områder, for at sikre laveste risiko.

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til rutevalget.

4.7.3. Sikkerhed for sejlads

Søfartsstyrelsen har efter gennemgang af miljøkonsekvensrapporten for de enkelte delstrækninger og andet materiale i modtaget i forbindelse med høring ikke bemærkninger af sejladssikkerhedsmæssig karakter.

Søfartsstyrelsen bemærker dog, at, der i materialet nævnes, at der vil ske løbende information i Efterretninger for Søfarende (EfS) om anlægsskibets position. Søfartsstyrelsen understreger hertil at normal praksis er, at der i god tid inden arbejdsopstart bringes en generel meddelelse i EfS om projektet (for hver delstrækning). Herunder information om, at læggefartøj er omfattet af dynamisk sikkerhedszone på f.eks. 500 meter.

Søfartsstyrelsen fremfører i deres høringssvar, at bekendtgørelse om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande (nr. 1351 af 29. november 2013) efterleves, ligesom vurderingsskema til vurdering af sejlsikkerheden ved arbejder til søs Jf. bekendtgørelse nr. 1351 af 29. november 2013 efterleves.

Energistyrelsen gør opmærksom på, at Gaz-System S.A. skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling (vilkår 11).

4.7.4. Fiskeri

Arkona bassinet

Havs- och Vatten myndigheten i Sverige har i deres høringssvar til Danmark anført, at der skal indsættes et vilkår i den danske tilladelse til Baltic Pipe rørledningen, hvor aktiviteter forbundet med nedlægningen ikke må foregå i juli og august i Arkona bassinet, af hensyn til Østersøtorskens gydningsperiode.

Energistyrelsen har sendt det svenske høringssvar til kommentering hos Fiskeristyrelsen. Fiskeristyrelsen anfører, at de ikke kan afvise, at anlægsaktiviteterne med deraf følgende lyd, ændrede vandstrømning m.v., kan have en vis negativ effekt på de ynglende torsk. På den baggrund støtter Fiskeristyrelsen det svenske ønske om indsættelse af et vilkår i en evt. tilladelse for nedlæggelse af den danske del af Baltic Pipe rørledningen vedrørende en tidsbegrænsning for anlægsaktiviteter i juli og august måned i Arkona bassinet i relation til torsks gydeperiode.

På den baggrund må der ikke foregå havbundsintervention i juli og august måned i Arkona bassinet, pga. torskens gydeperiode (vilkår 9).

Aftale ml. Danmarks Fiskeriforening og Gaz-System S.A.

Der skal indgås en aftale mellem Danmarks Fiskeriforening og Gaz-System S.A. inden nedlæggelse af rørledningen. I aftalen skønnes det at parterne har en fælles forståelse af, hvorledes rørledningen skal placeres på havbunden på en for fiskeriet tilfredsstillende måde, og at der er opnået enighed mellem parterne om spørgsmålet om erstatning for tabt fortjeneste i forbindelse med nedlægningen og driften af rørledningen til de berørte erhvervsfiskere.

Aftalen skal fremsendes til Energistyrelsen, når den foreligger, dog senest inden nedlægning af rørledningen påbegyndes, jf. vilkår 10.

4.7.5. Dykkerarbejde

Energistyrelsen bemærker at Søfartsstyrelsen stiller krav til sikkerhed, sundhed og miljø i forbindelse med dykkerarbejde i danske farvande og fra danske skibe. På den baggrund skal Energistyrelsen gøre opmærksom på, at Gaz-System S.A. og tredjepart skal overholde de af Søfartsstyrelsen fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse, drift og afvikling (vilkår 11).

4.7.6. Beskyttelseszone og sikkerhedszone

Energistyrelsen bemærker, at sikkerhedszone under og beskyttelseszone efter nedlæggelsen af rørledningen skal aftales med Søfartsstyrelsen.

4.7.7. Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder

Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse gør i deres høringssvar opmærksom på, at såfremt der i forbindelse med arbejdet på eller i havbunden, konstateres rester af ammunition eller genstande, der kan være farlige (UXO), skal arbejdet straks indstilles og der tages kontakt til Forsvarets Operationscenter, jf. BEK 1351 af 29. november 2013 § 14 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejde og andre aktiviteter mv. i danske farvande jf. vilkår 12.

Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse understreger, at der i den fase af undersøgelsen, hvor der pågår en identificering af konstaterede anomali/anomalier (UXO

survey), skal være en Minørholdsleder fra Søværnets Dykkertjeneste til stede. Udgifter i forbindelse hermed afholdes af ansøger.

Forsvarsministeriets ejendomsstyrelse gør opmærksom på, at Forsvarskommandoen skal godkende plan for eventuelle fremtidige UXO-survey's.

Foruden ovenstående forhold, gør forsvarsministeriets ejendomsstyrelse opmærksom på, at de udstedte tilladelser, samt kontaktoplysninger til det eller de skibe der skal udføre arbejdet, skal være tilgængeliggjort for Forsvarets Operationscenter via den myndighed, der udsteder tilladelsen. Såfremt der er opdateringer i kontaktoplysningerne, kan disse fremsendes direkte til Forsvarets Operationscenter på nedenstående adresser:

Kontaktoplysninger på Forsvarets Operationscenter:

	Telefon	E-mail
Vagthavende officer:	+45 72850380	FKO-KTP-NMOC-VO@mil.dk
Maritime Assistance Service:	+45 72850371	mas@sok.dk
Vagtholdsleder JOC:	+45 72850332	
Omstilling:	+45 72850000	

Eventuelle opdateringer skal af tilladelsesindehaveren sendes direkte til Forsvarets Operationscenter.

Gaz-System S.A. skal følge Forsvarets krav og retningslinjer, jf. vilkår 12 i tilladelsen.

4.7.8. Miljø

NOVANA-overvågningsprogram:

Miljøstyrelsen anfører, at Miljøstyrelsen gerne vil varsles når der arbejdes i Østersøen ved Fakse Bugt, så der kan tages højde herfor ved gennemførelse af NOVANA-overvågningsprogrammet.

Monitering:

Miljøstyrelsen anfører i deres høringssvar, at der efter etablering af anlæg i Østersøen skal udstrækningen af fysisk tab og fysisk forstyrrelse af havbundens overordnede habitattyper vurderes, dokumenteres og indrapporteres til Miljøstyrelsen. Endvidere anbefaler Miljøstyrelsen, at der implementeres et overvågningsprogram for sedimentspredningen, der bl.a. kan verificere grundlaget for vurderingen af potentielle miljøpåvirkninger som rapporteret i miljøkonsekvensrapporterne, samt dokumenterer graden af en potentiel påvirkning af marine følsomme habitater, jf. vilkår 18.

Energistyrelsen henleder opmærksomheden på at plan for udslip fra rørledningen i henhold til § 33 i bekendtgørelse nr. 1033 af 4. september 2017 af lov om beskyttelse af havmiljøet (havmiljøloven) og bekendtgørelse nr. 909 af 10. juli 2015 om beredskab ved forurening af havet fra olie- og gasanlæg, rørledninger og andre platforme, inden rørledningen tages i drift, skal indsendes til Miljøstyrelsen til godkendelse, og gør endvidere opmærksom på bestemmelserne om straksindberetning af spild i forbindelse med rørledningen i henhold til § 2 i bekendtgørelse nr. 874 af 27. juni 2016 om indberetning i henhold til lov om beskyttelse af havmiljøet.

Gaz-System S.A. skal følge Miljøstyrelsens fastsatte krav i forbindelse med projektets udførelse og drift, jf. vilkår 13 i tilladelsen.

Overvågningsprogrammer

Gaz-System S.A. skal udarbejde overvågningsprogrammer for etableringsfasen og driftsfasen, som skal omfatte de miljømæssige forhold og være godkendt af Energistyrelsen, henholdsvis før nedlægning af rørledningen påbegyndes og før rørledningen sættes i drift, jf. vilkår 14 og 22.

Resultaterne fra overvågningsprogrammerne, som alene vedrører de miljømæssige forhold, skal gøres offentligt tilgængelige, når de foreligger, men efter at de er godkendt af Søværnskommandoen (vilkår 23).

Bundesamt für Infrastruktur, Umweltschutz und Dienstleistungen der Bundeswehr har i deres høringssvar oplyst, at hvis de danske myndigheder forpligter Gaz-System S.A. til at offentliggøre resultater fra overvågningsprogrammer vedrørende de miljømæssige forhold i etablerings- og driftsfasen i nærheden af NATO's ubådsøvelsesområder, må disse ikke offentliggøres på grund af sikkerhedsmæssige overvejelser i forhold til NATO-partnere og venlige nationer, medmindre der kan opnås en gensidig aftale med det tyske søværn om indholdet af materialet, der skal offentliggøres. Det skal sikres, at sikkerhedsrelevante og følsomme militære data om NATO og venlige nationer ikke offentliggøres.

Energistyrelsen har forelagt det tyske høringssvar for Søværnskommandoen, som oplyste at de kan støtte Tysklands krav om, at data fra NATO-ubådsøvelsesområderne ikke offentliggøres uden udtrykkelig accept fra det tyske forsvar. Søværnskommandoen foreslår, at data til godkendelse fra øvelsesområderne i dansk EEZ formidles via Søværnskommandoen til det tyske forsvar inden offentliggørelse.

På den baggrund forudsættes det, at Gaz-System S.A. fremsender de indsamlede data fra etablerings- og driftsfasen i de militære øvelsesområder til Søværnskommandoen, inden de offentliggøres, jf. vilkår 24. Data fra NATO-ubådsøvelsesområderne må ikke offentliggøres eller deles med 3. part uden Søværnskommandoens tilladelse.

Søværnskommandoen forbeholder sig retten til at indsætte en kontrollant om bord på skibe, som skal foretage monitorering inden for øvelsesområderne i dansk EEZ.

Invasive arter

Materiale til stabilisering af rørledningen må ikke kunne skade flora og fauna, som f. eks. ved indslæbning af invasive arter i forbindelse med anbringelse af sten, jf. vilkår 7.

Beredskab

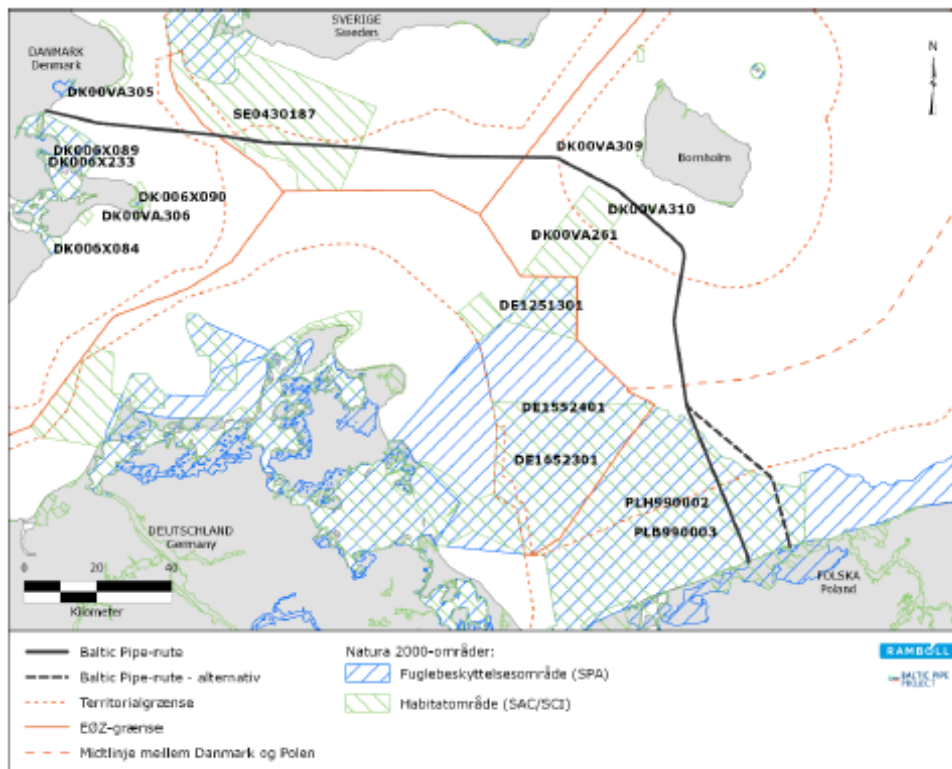
Gaz-System S.A. skal for alle faser af projektet have etableret en nødtjeneste til imødegåelse af konsekvenser fra spild af kulbrinter eller andre utilsigtede hændelser. Plan for det etablerede beredskab skal indsendes årligt til Energistyrelsen, jf. vilkår 19.

4.7.9. Naturbeskyttelsesområder

Østersøen - Natura 2000 områder og Bilag IV arter

Natura 2000-områder

De eneste Natura 2000-områder, der direkte krydses af rørledningsruten, befinder sig i Sverige og Polen. For disse områder er der foretaget konsekvensvurderinger som en del af de nationale miljøvurderingsprocedurer i Sverige og Polen. Ingen af de danske Natura 2000-områder krydses af rørledningsruten. Inden for en afstand på cirka 8 km fra undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe i Østersøen findes fire danske Natura 2000-områder: Stevns Rev (DK00VA305), Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (DK006X233, DK006X089 & DK006X084), Adler Grund og Rønne Banke (DK00VA261) og Bakkebrædt og Bakkegrund (DK00VA310), jf. nedenstående figur 2.

Figur 2 Natura 2000-områder i Østersøen.

Stevns Rev (DK00VA305)

Natura 2000-område Stevns Rev (DK00VA305) er et habitatområde, der befinder sig over 8 km fra Baltic Pipe-rørledningen i den vestlige del af Østersøen. Udpegningsgrundlaget er rev og sandbanker, som konstant er let dækkede af havvand. Sandbankerne er på habitatområdets nordligste side (mere end 30 km fra anlægsområdet) og uden for det område, der potentielt kan blive påvirket. Størrelsen på dette område er 4.640 ha, af hvilke 2.546 ha er kortlagt som værende rev, 87 ha som sandbanker og 52 ha som biogene rev. Revet er dækket af makroalger. I Natura 2000-forvaltningsplanerne for 2016-2021 er der ikke noget vurderingssystem for marine habitattyper, men det overordnede mål er at opnå en god bevaringstilstand. Kommercielt fiskeri er tilladt og finder sted i områdets sydligste dele, og dette er på nuværende tidspunkt ikke vurderet til at være en trussel mod de udpegede naturtyper. Grundet afstanden fra potentiel sedimentspredning samt afstanden fra anlægsaktiviteterne til Stevns Rev er det ikke sandsynligt, at der vil ske en væsentlig påvirkning af dette Natura 2000-område. Det konkluderes, at potentielle påvirkninger fra Baltic Pipe-projektet, alene eller i kombination med andre projekter og planer, sandsynligvis ikke vil have væsentlige effekter på Natura 2000-området.

Energistyrelsens vurdering

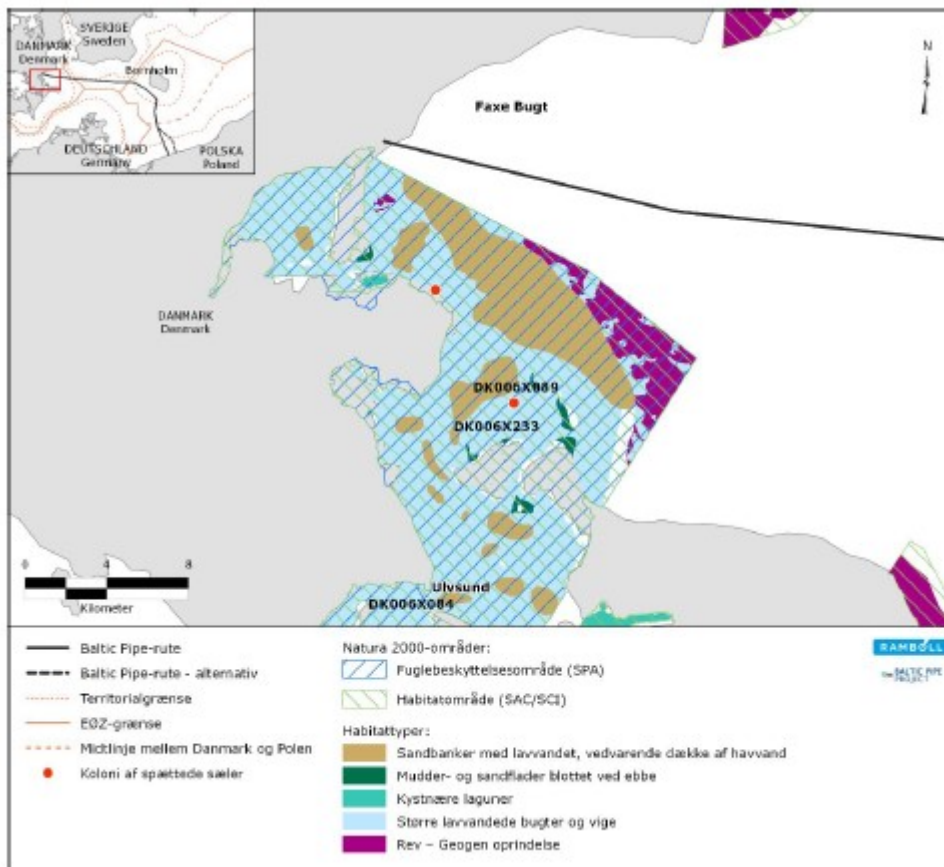
På baggrund af "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark" og den heri fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området Stevns Rev

(DK00VA305), herunder afstanden fra potentiel sedimentspredning, finder Energi- styrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne på- virke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet i en afstand på omkring 8 km fra undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshore- konsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (DK006X233, DK006X089 & DK006X084)

Det er kun habitatområdet (SAC) Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grøn- sund (H147), der er inkluderet neden for, efter som SPA'erne er blevet udeladt. Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund er et habitatområde, der dæk- ker et areal på 32.972 ha, hvoraf ca. 87 % er hav. Området til havs, der omfatter Ulvsund og Grønsund, er ikke relevant for det aktuelle projekt, da afstanden er for stor, og fordi området befinder sig i en indelukket bugt. Udpegningsgrundlaget for dette område omfatter mange naturtyper, og arten spættet sæl. Området er place- ret ca. 1 km fra rørledningen. Som det ses på figur 3, er det ikke sandsynligt, at der vil ske en påvirkning af naturtypen kystlaguner grundet denne types afgrænsede karakter samt afstanden til projektområdet (mere end 6 km). Spættet sæl yngler i området (færre end 40 individer), og der befinder sig to sælkolonier på den lille ø Ægholm og den nordøstlige del af Jungshoved, se figur 3. I Natura 2000-forvalt- ningsplanerne for 2016-2021 er der ingen vurderingssystemer for marine naturty- per. Men det overordnede mål er at opnå en god bevaringstilstand. Spættet sæls bevaringstilstand er vurderet som værende ugunstig. I forvaltningsplanerne vurde- res forstyrrelser fra menneskelige aktiviteter til at udgøre den aktuelle trussel mod spættet sæl og at udgøre den eneste, konstaterede trussel mod de marine udpeg- ninger. Væsentlig påvirkning af naturtyperne i H147 (samt SPA'erne F84 og F89) er ikke sandsynlig. Grundet et ændret nedgravningsscenario i Faxe Bugt kan suspen- deret sediment spredt ud i Natura 2000-området udgøre en risiko for de udpegede naturtyper inden for Natura 2000-området. Disse befinder sig over 1 km fra anlægs- området. Modelleringsresultater har vist, at anlægsrelateret sedimentspild vil have en meget begrænset varighed og koncentration, og det område, der potentielt kan blive påvirket, befinder sig på grænsen af området. Derfor er en væsentlig påvirk- ning af Natura 2000-området usandsynlig. Grundet optimeringer af projektet vil spunsning nu ikke længere blive benyttet til anlæg. Det vurderes derfor, at en væ- sentlig påvirkning af udpegede sæler er usandsynlig.

Figur 3 Natura 2000-område - Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund afmærket med udpegede naturtyper og indikering af sælkolonier i området.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark" og den heri fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området Havet og kysten mellem Præstø Fjord og Grønsund (DK006X233, DK006X089 & DK006X084), herunder sediment modelleringsresultater samt at spunsning er fravalgt, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet i en afstand på omkring 1 km fra undersøgelseskorrideren for Baltic Pipe,. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshore-konsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Adler Grund og Rønne Banke (DK00VA261)

Habitatområdet Adler Grund og Rønne Bakke dækker 31.900 ha, som udelukkende befinder sig til havs. Den planlagte rute for Baltic Pipe rørledningen befinder sig 3 km fra Natura 2000-området. Vanddybden i området er mellem 12 m og 35 m. Udpegningsgrundlaget udgøres af rev (406 ha) og sandbanker, som konstant er let dækkede af havvand (13.787 ha). 40 % af det totale område dækkes af stenrev. Andelen af stenrev falder, jo dybere vanddybde er, og revene er dækkede af marin

fauna, hovedsageligt blåmuslinger (*Mytilus* spp.). Da vanddybden er så stor, at lysindfald er begrænset, er der for det meste ingen flora på revstrukturene og fraværende på sandbankerne. I Natura 2000-forvaltningsplanerne for 2016-2021 er der ingen vurderingssystemer for marine habitattyper. Men det overordnede mål er at sikre en god bevaringstilstand. Der er på nuværende tidspunkt ingen konstaterede trusler mod de udpegede naturtyper.

Fordi rørledningsruten ikke længere krydser dette område er væsentlige påvirkninger som følge af rørledningens tilstedeværelse eller en ødelæggelse af naturtyper usandsynlig. Der kan dog i løbet af anlægsfasen potentielt set ske påvirkninger af de udpegede rev- og sandbanker på Adler Grund og Rønne Banke der, hvor suspenderet sediment fra anlægsaktiviteter, såsom nedgravning og rørlægning, kan blive spredt ind i Natura 2000-området og påvirke faunaen, der lever på revene og sandbankerne. En stigning af suspenderet sediment vil være begrænset til et afgrænset område tæt på anlægsarbejdet, hvor forøgelsen vil kunne måles. Modelleringsresultater har kun vist en meget begrænset overskridelse i suspenderet sediment på grund af nedgravningsaktiviteter. Påvirkninger af de udpegede naturtyper på Adler Grund og Rønne Banke er derfor usandsynlige.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark" og den heri fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området Adler Grund og Rønne Banke (DK00VA261), herunder sediment modelleringsresultaterne, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet i en afstand på omkring 3 km fra undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i off-shorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Bakkebrædt og Bakkegrund (DK00VA310)

Bækkebrædt og Bakkegrund er et lille habitatområde (H212) på 300 ha (3 km²), der er udpeget på baggrund af rev (226 ha) og sandbanker, som konstant er let dækkede af havvand (6 ha). Vanddybden er mellem 5 og 20 m. Afstanden til den planlagte Baltic Pipe rørledning er ca. 1,1 km fra området. Revstrukturene er 100 % dækkede af blåmuslinger (*Mytilus* spp.) sammen med arter af rødalger. Sandbanker findes på 10 m vanddybde. I Natura 2000-forvaltningsplanerne for 2016-2021 er der ingen vurderingssystemer for marine naturtyper. Men det overordnede mål er at opnå en god bevaringstilstand. Der er på nuværende tidspunkt ingen konstaterede trusler mod de udpegede naturtyper. Grundet afstanden fra potentiel sedimentspredning samt afstanden fra anlægsaktiviteterne til Bakkebrædt og Bakkegrund er det ikke sandsynligt, at der vil ske en væsentlig påvirkning af dette Natura 2000-område.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af "Baltic Pipe Miljøkonsekvensrapport-Østersøen-Danmark" og den heri fremlagte væsentlighedsvurdering for Natura 2000-området Bakkebrædt og

Bakkegrund (DK00VA310), herunder afstanden fra potentiel sedimentspredning, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, må antages at kunne påvirke udpegningsgrundlaget for naturbeskyttelsesområdet i en afstand på omkring 1 km fra undersøgelseskorridoren for Baltic Pipe. Energistyrelsen finder derfor ikke at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering for området, jf. § 4 stk. 4 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Øvrige Natura-2000 områder

Afstanden til det svenske Natura 2000-område (Sydvästskaånes utsjövattnen) er mere end 2 km fra danske anlægsaktiviteter. Kombineret med den begrænsede varighed og den øgede mængde af suspenderet sediment er det ikke sandsynligt, at sedimentspild i løbet af anlæg vil have en væsentlig påvirkning af Natura 2000-området, jf. "Baltic Pipe Offshorerørledning – Tilladelse og Design, Espoo-Rapport-Danmark". Det konkluderes, at potentielle grænseoverskridende påvirkninger fra Baltic Pipe-projektet, alene eller i kombination med andre projekter og planer, ikke vil have væsentlige påvirkninger af Natura 2000-området Sydvästskaånes utsjövattnen.

Afstanden mellem anlægsarbejde på havbunden i dansk EØZ og grænsen til det tyske Natura-2000 område (Pommersche Bucht mit Oderbank) samt de polske Natura-2000 områder (Ostoja na Zatoce Pomorskiej og Zatoka Pomorska) er mere end 9 km. På den baggrund vurderes det, at de potentielle grænseoverskridende påvirkninger fra Baltic Pipe-projektet, alene eller i kombination med andre projekter og planer, ikke vil have væsentlige påvirkninger på disse Natura 2000-områder.

Fordi der ikke er nogen væsentlige påvirkninger af noget dansk Natura 2000 område eller væsentlige grænseoverskridende påvirkninger på fjernere beliggende Natura 2000-områder, vurderes det, at der ikke vil være en påvirkning af det sammenhængende Natura 2000-netværk.

Bilag IV arter

Der forekommer tre arter af havpattedyr i den vestlige del af Østersøen: spættet sæl (*Phoca vitulina*), gråsæl (*Halichoerus grypus*) og marsvin (*Phocoena phocoena*). Derudover kan andre havpattedyr som f.eks. delfin (f.eks. *Stenella coeruleoalba*), spækhugger (*Orcinus orca*), hvidhval (*Delphinapterus leucas*) og andre observeres lejlighedsvis i Østersøen, men disse arter er kun sjældne besøgende og behandles ikke yderligere i dette afsnit. Marsvinet (*P. phocoena*) er den eneste bilag-IV-art, som befinder sig i den danske offshoresektion af Østersøen. Vurderingerne af påvirkninger på bilag IV-arter foretages vedrørende forsætligt drab og økologisk funktionalitet i yngle- og rasteområder; derfor angives yngle- og rasteområder nedenfor. I den vestligste del af den danske sektion af Østersøen, at der er størst sandsynlighed for marsvin. Der kendes ikke til særlige reproduktionsområder for marsvin i projektområdet. Marsvin svømmer hele tiden og har ingen særlige rasteområder. To bestande af marsvin kan ses i den vestlige Østersø; Bælthavspo-

pulationen, som er til stede i Arkonabassinet hele året rundt, og Østersøpopulationen, som er til stede i Arkonabassinet i løbet af vinterperioden (november til april). Selskabet oplyser, at der som overordnet plan for afværgeforanstaltninger, benyttes brug af observatører af havpattedyr (MMO'er), passiv akustisk overvågning (PAM) og sælskræmmere.

Energistyrelsens vurdering

På baggrund af den fremlagte vurdering og, de foreslåede afværgeforanstaltninger for at minimere påvirkningerne på marsvin i anlægs- og driftsfasen, finder Energistyrelsen ikke at projektet i anlægsfasen og driftsfasen, forsættigt forstyrrer de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, i deres naturlige udbredelsesområde, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser ynglepleje, overvintrer eller vandrer, eller beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV, litra a, jf. § 8 stk. 1 og 2 i offshorekonsekvensvurderingsbekendtgørelsen.

Energistyrelsen har gennemgået miljøvurderingens afsnit om havpattedyr. Det er Energistyrelsens vurdering, at udlægning af sten ikke vil udgøre en væsentlig påvirkning på marsvin i det foreslåede område i Østersøen, såfremt hensyn såsom udkigning efter dyr i nærheden af skibet og evt. bortskræmning med pinger anvendes, inden stenene udlægges. Energistyrelsen anmoder om at der benyttes pinger i stedet for sælskræmmer som afværgeforanstaltning, da sælskræmmer vurderes for kraftig. Nærmere specifikation af pinger skal godkendes af Energistyrelsen, jf. vilkår 8.

Inden udlægning af sten skal der af hensyn til havpattedyr holdes udkig efter dyr fra skibet og evt. anvendes bortskræmning med pinger. Nærmere specifikation af pinger skal godkendes af Energistyrelsen forud for udlægningen af sten., jf. vilkår 8.

4.7.10. Kulturarv

Slots- og Kulturstyrelsen, er den nationale myndighed for kulturarv, herunder marin arkæologi. Det danske forundersøgelsesområde for Baltic Pipe-projektet ligger under Vikingeskibsmuseets ansvar i Roskilde (Vikingeskibsmuseet i Roskilde).

Vikingeskibsmuseet anfører i deres høringssvar, at der ikke er bemærkninger til det fremsendte hvad angår fortidsminder på havbunden i Østersøen. Miljøkonsekvensrapporten redegør på udmærket vis for igangværende og nødvendige fremtidige marinarkæologiske tiltag forud for anlægsarbejdet.

Vikingeskibsmuseet bemærker endvidere, at Museumslovens bestemmelser vil være gældende for alle af projektet afledte aktiviteter, hvorfor det ikke er givet, at de hidtil udførte undersøgelser dækker et tilstrækkeligt areal; for eksempel i tilfælde af, at der anvendes et rørlægningsfartøj, der kræver udlægning af ankre.

Der henvises i øvrigt til Museumslovens § 29h stk.1, ifølge hvilken fund af spor af fortidsminder eller vrag gjort under anlægsarbejde straks skal anmeldes til Slots- og Kulturstyrelsen og arbejdet standes, jf. vilkår 15.

Energistyrelsen har ikke yderligere bemærkninger til kulturarv.

Bilag 1: Adresseliste over centrale involverede danske myndigheder

Energistyrelsen
(Danish Energy Agency)
Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København

Miljøstyrelsen
(Danish Environmental Protection Agency)
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Søfartsstyrelsen
(Danish Maritime Authority)
Casper Brandts Plads 9
4220 Korsør

Forsvarskommandoen
(Defence Command Denmark)
Søværnskommandoen
Herningvej 30
7470 Karup J

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse
(Danish Ministry of Defence Estate Agency)
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Slots- og Kulturstyrelsen
(Agency for Culture and Palaces)
Center for kulturarv
Fejøgade 1
4800 Nykøbing Falster

Fiskeristyrelsen
(The Danish Directorate of Fisheries)
Nyropsgade 30
1780 København V

Kystdirektoratet
(The Danish Coastal Authority)
Højbovej 1
7620 Lemvig

Arbejdstilsynet
(Danish Working Environment Authority)
Landskronagade 33
2100 København Ø

Udenrigsministeriet
(Ministry of Foreign Affairs of Denmark)
Asiatisk Plads 2
1448 København

Geodatastyrelsen
(Danish Geodata Agency)
Lindholm Brygge 31
9400 Nørresundby
Danmark

Bilag 2: Resumé af nationale høringssvar

Bilag 3: Resumé af internationale høringssvar (Espoo konventionen)

Indholdsfortegnelse

1.	Tilladelse	1
1.1.	Afgørelse	1
1.2.	Vilkår	3
1.3.	Klagevejledning	6
2.	Ansøgningen	7
2.1.	Ansøger	7
2.2.	Ansøgningsmateriale	7
2.3.	Baltic pipe projektet	8
2.4.	Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet	8
2.5.	Tidsplan	9
2.6.	Tekniske forhold	9
2.6.1.	Havbundsintervention	9
2.6.2.	Krydsning af infrastruktur	10
2.6.3.	Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen	10
2.6.4.	Design	10
2.6.5.	Tunnelkonstruktion og nedlægning af rørledningen	12
2.6.6.	Dekommissionering	13
2.7.	Sikkerhedsmæssige forhold	13
2.7.1.	Risikovurdering	13
2.7.2.	Rutevalg	14
2.7.3.	Sikkerhed for sejlads	15
2.7.4.	Fiskeri	15
2.7.5.	Dykkerarbejde	15
2.7.6.	Beskyttelseszone / Sikkerhedszone	16
2.7.7.	Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder	16
2.7.8.	Miljø	17
2.7.9.	Naturbeskyttelsesområder	17
2.7.10.	Kulturarv	19
3.	Vurdering af virkningerne på miljøet (VVM)	20
4.	Myndighedernes kommentarer og vurdering	24
4.1.	Ansøger	24
4.2.	Ansøgningsmateriale	24
4.3.	Baltic Pipe projektet	24
4.4.	Beliggenheden af den danske del af rørledningsprojektet	24
4.5.	Tidsplan	25
4.6.	Tekniske forhold	25
4.6.1.	Havbundsintervention	25
4.6.2.	Krydsning af infrastruktur	25
4.6.3.	Indhold af kulbrinter og sammensætning af gassen	26
4.6.4.	Design	26
4.6.5.	Nedlægning af rørledningen	26

4.6.6.	Dekommissionering.....	27
4.7.	Sikkerheds- og miljømæssige forhold.....	28
4.7.1.	Risikovurdering.....	28
4.7.2.	Rutevalg.....	28
4.7.3.	Sikkerhed for sejlads.....	28
4.7.4.	Fiskeri.....	28
4.7.5.	Dykkerarbejde.....	29
4.7.6.	Beskyttelseszone og sikkerhedszone.....	29
4.7.7.	Kemisk og konventionel ammunition og militære øvelsesområder	29
4.7.8.	Miljø.....	30
4.7.9.	Naturbeskyttelsesområder.....	32
4.7.10.	Kulturarv.....	38
Bilag 1: Adresseliste over centrale involverede danske myndigheder .		40
Bilag 2: Resumé af nationale høringssvar.....		41
Bilag 3: Resumé af internationale høringssvar (Espoo konventionen) .		41

